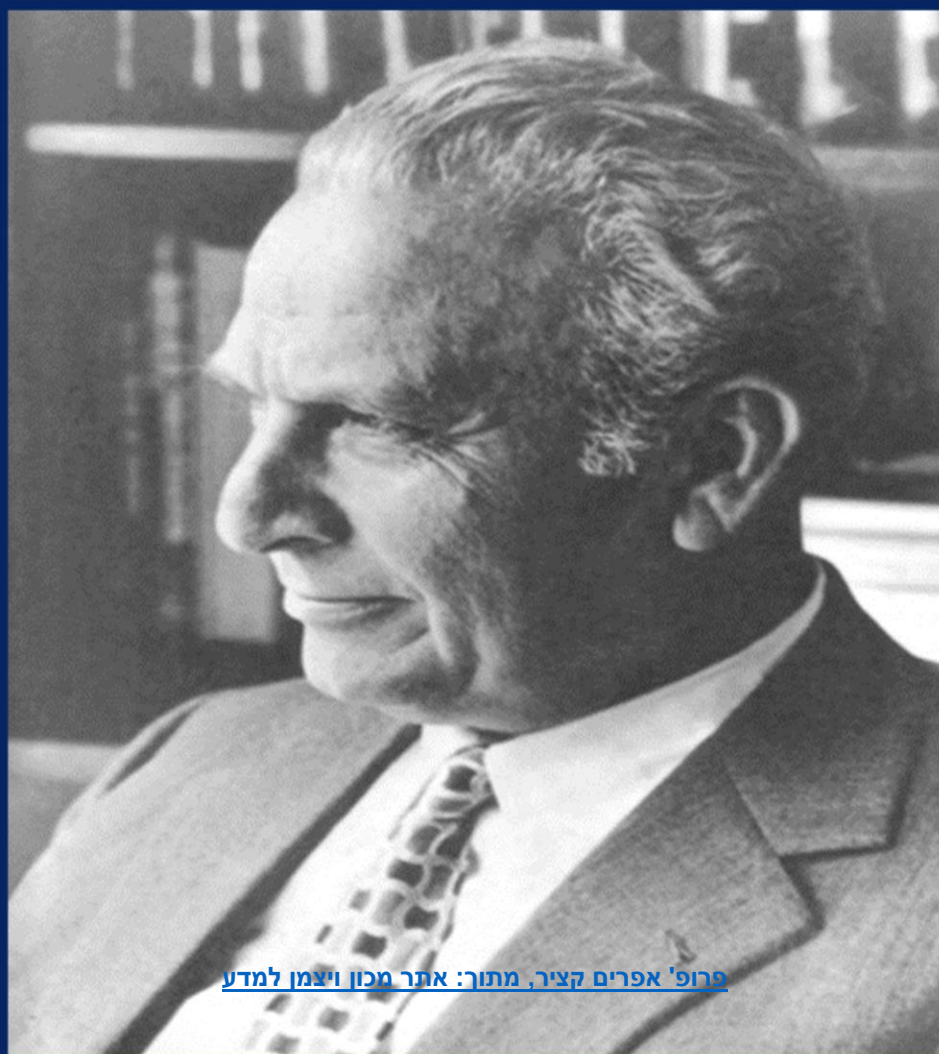

בעקבות מורשת אפרים קציר בתל אביב

פרופ' אפרים קציר, מתוך: אתר מכון ויצמן למדע

מחוז: תל אביב

כתיבה: אורי רוזנהק וסימה כהן עבדו

עריכה: זיוה בן ברוך, חדווה בן סיני ורונית בין

עריכה לשונית: אפרת חבה

בעקבות מורשת אפרים קציר בתל אביב

"כנשיא, כמדען, וכאזרח, משוכנע אני היום, יותר מכל עת בצדקת דבריו של נשיאנו הראשון, הפרופסור חיים ויצמן, שאמר: 'מעל למדע קיימים ערכים נשגבים אשר רק בהם מרפא לנגעי האנושות – ערכי צדק ויושר, שלום ואחוה'"

(אפרים קציר, נאום הפרישה ממשרת נשיא המדינה, הישיבה ה-113 של הכנסת ה-9, 29 במאי 1978.
https://fs.knesset.gov.il/9/Plenum/9_ptm_254101.pdf אוחזר ב-16 בפברואר 2019)

תיאור המסלול

הסיור מתקיים באוניברסיטת תל אביב ובסביבתה. רצוי להיכנס לאוניברסיטה משער מתתיה המזרחי, ברחוב קלאוזנר. ליד השער יש מפרץ לחניית אוטובוסים. אפשר להגיע לשער גם בהליכה רגלית קצרה (אך בעלייה מתונה) מתחנת האוניברסיטה של רכבת ישראל. הסיור מתחיל בבית התפוצות (2) שבאוניברסיטת תל אביב. מנקודה זו נתחיל ניווט חוליות בקמפוס שיעסוק בשאלה "מהו מדע?". לאחר פעילות הניווט, נתכנס סמוך לבית התפוצות ונבצע פעילות ברחבה שמול הספרייה המרכזית (3) לסיכום המידע שהתלמידים אספו במהלך הניווט. משם נצעד יחד לבניין גרין לביוטכנולוגיה (4) לפעילות על אפרים קציר ועל הקשר שבין מוסד הנשיאות למדע. משם נצעד מרחק קצר לאנדרטה לזכר חללי אוניברסיטת תל אביב במערכות ישראל (5). בגן הדקלים ע"ש סימון מלאך (6), הסמוך לאנדרטה, נקיים פעילות על שני אירועים מרכזיים שאירעו בתקופת נשיאותו של קציר: מלחמת יום הכיפורים והחתימה על הסכם שלום עם מצרים. מחורשת הדקלים נצעד מערבה לכיוון בניין שרת, שבו שוכן בית הספר לחינוך (7). נקיים במדשאות שליד הבניין פעילות בנושא מדע וחינוך. מאזור בניין שרת נתקדם מזרחה, נעקוף את אודיטוריום סמולרש ואת בניין המנהלה מצפון ונצעד דרומה בשדרה עד שנגיע למדשאה שליד בית הספר לעבודה סוציאלית (8). שם נערוך מעגל של"ח על התנדבות. נצא דרך שער כיתות החשמל (מספר 17) לחניון, נפנה ימינה (מערבה), ונצעד מעט ל"בית הירוק" (9), הוא מועדון הסגל האוניברסיטאי. בקרבתו נקיים פעילות על מדע וצבא. בבית הירוק הסיור יסתיים.

פרטי מסלול

חבל ארץ: תל אביב

אורך המסלול: כ-3 ק"מ

נקודת התחלה: מוזיאון בית התפוצות שבאוניברסיטת תל אביב

נקודת סיום: "הבית הירוק" שברחוב ג'ורג' וייז

עונה מומלצת: סיור עירוני שמתאים לכל עונות השנה. מוטב לא בעונה הגשומה.

מגבלות: אין.

דרגת קושי: קלה

נגישות: בר נגישות

ציוד נדרש: אין צורך בציוד מיוחד.

אתרים בתשלום: אין

מפת המסלול

הערה: אפשר להיעזר במפת ההתמצאות האינטראקטיבית של אוניברסיטת תל אביב בקישור:

<https://www30.tau.ac.il/map>

רעיון מרכזי

פרופ' אפרים קציר, נשיאה הרביעי של מדינת ישראל, ייצג את השילוב שבין מדע וחברה, בין קדמה וערכים. סיור זה בעקבות תחנות שונות בחייו מתמקד בקשר שבין עולם המדע לסוגיות חברתיות עכשוויות בכלל ובמדינת ישראל ובהקשר של תרבות נוער בפרט.

פרופ' אפרים קציר (1916-2009) היה מדען ישראלי ונשיא המדינה הרביעי. בשנות העשרים של המאה ה-20, עלתה משפחת קצ'לסקי (לימים יעברתו הבנים את שם המשפחה) מפולין והתמקמה בשכונת רחביה שבירושלים, שם התבגרו אפרים ואחיו אהרון. אפרים היה פעיל בהגנה ובצה"ל והיה מפקדו הראשון של חיל המדע ולאחר מכן ממקימי מכון ויצמן שברחובות. בשנת 1973, נבחר אפרים לנשיאה הרביעי של מדינת ישראל, ובשנת 1978 סיים את כהונתו ושב לעבודתו המדעית. קציר ייסד את המחלקה לביוטכנולוגיה באוניברסיטת תל אביב, שהייתה המחלקה הראשונה מסוגה בישראל. הסיור בעקבות דמותו של קציר יתקיים באתרים שונים הקשורים למורשתו של קציר – המשלבת מדע ופעילות חברתית וציבורית.

תיאור האתרים שבמסלול

הערה כללית: האתרים בשי"מ זה אינם קשורים ישירות לנשיא קציר, אלא קשורים למהות פעילותו – ששילבה בין מדע ופעילות חברתית וציבורית.

בית התפוצות (מוזיאון העם היהודי) (1)

מוזיאון בית התפוצות נוסד בשנת 1978, ומאז הוא מספר ומעשיר את הסיפור היהודי וחוגג את קיומו של העם היהודי על כל חלקיו – זרמים ועדות, בישראל ומסביב לעולם – בצורה המתאימה לכל גיל. נפתח את יום השדה בסקירה ביוגרפית של ראשית חייו של קציר בקיבוץ שבאימפריה הרוסית ובלודג' שבפולין, טרם עליית משפחתו ארצה בעלייה הרביעית. בנקודה זו נתחיל ניווט חוליות בקמפוס שיעסוק בתחומי ידע שונים הנלמדים באקדמיה והנחקרים בה.

הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי (2)

הספרייה המרכזית על שם אליאס סורסקי היא הגדולה בספריות האוניברסיטה ואחת הגדולות בארץ, ויש בה כמיליון פריטים (מידע נוסף על מבנה הספרייה ראו [כאן](#)). ברחבת הספרייה נבצע פעילות העוסקת בשאלה מהו מדע והמתבססת על המידע שהתלמידים ליקטו בניווט.

בניין גרין לביוטכנולוגיה (3)

לאחר שמילא את תפקידו בנשיאות, חזר קציר לפעילות מדעית ונמנה על מייסדי המחלקה לביוטכנולוגיה באוניברסיטת תל אביב, מחלקה ראשונה מסוגה בארץ. כיום תחום ידע זה מפותח מאוד, והוא מהחשובים שבתעשיית ההי-טק הישראלית. בקומת הקרקע של הבניין פינת הנצחה המוקדשת לאחים אהרן ואפרים קציר.

במקום זה נשוחח על [קציר כמדען](#) ונקיים פעילות שתעסוק בכהונתם של מדענים כנשיאים בישראל, בשאלת מעורבותם של מדענים בחיי הציבור ובשאלה מי ראוי להיות נשיא ולייצג את המדינה.

האנדרטה לזכר חללי אוניברסיטת תל אביב במערכות ישראל (4)

לצד האנדרטה, נזכיר את שנות כהונתו של קציר במוסד הנשיאות (1973-1978) ואת שני האירועים המרכזיים שהתחוללו במדינת ישראל בתקופה זו: מלחמת יום הכיפורים וחתימת הסכם השלום עם מצרים.

גן הדקלים ע"ש סימון מלאך (5)

סימון טלבי, יליד איסטנבול, עלה לארץ בשנת 1969. בשנת 1975 סיים את לימודיו במגמת הנדסת חשמל ואלקטרוניקה בטכניון בחיפה. סימון ערך מחקר בנושא השימוש בגוף ובמוח של השחקן במהלך המשחק. נפטר לאחר מאבק ממושך במחלת הסרטן, בשנת 2008.

גן עצי דקל נטוע בין הפקולטה למדעים לבין [בית הכנסת והמרכז למורש היהדות שעל שם צימבליסטה](#), השוכן במבנה מיוחד. בגן נקיים פעילות העוסקת קצרות במלחמת יום הכיפורים ובהסכם השלום עם מצרים (על פעילותו של קציר בזמן מלחמת יום הכיפורים ראו [בפוסטים בבלוג ארכיון המדינה](#)).

בית הספר לחינוך (6)

בית הספר לחינוך באוניברסיטת תל אביב נוסד ב-1973 והוא היום אחד המוסדות המובילים בתחומו. בבית הספר לחינוך פועלים שלושה חוגים עיקריים שבתוכם מספר רב של תכניות לימוד ייחודיות. החוג לחינוך מיוחד וייעוץ חינוכי, החוג למדיניות ומינהל בחינוך והחוג לחינוך מתמטי, מדעי וטכנולוגי והתכנית להוראת שפות.

בית הספר לחינוך משתף פעולה עם הפקולטות למדעי הרוח, מדעי החיים, מדעי החברה, מדעים מדויקים, מתמטיקה, מדעי הטבע והנדסה ויוצר קשרי מחקר עם מוסדות להשכלה גבוהה ברחבי העולם. עוד בבית הספר לחינוך: פיתוח סגל הוראה באמצעות המרכז להשתלמויות המייצר תכניות השתלמויות רבות, למורים. המרכז להכשרה להוראה בו רוכשים ידע מעשי ותיארוטי לקבלת תעודות הוראה. כמו כן, במסגרת בית הספר לחינוך פועלת היחידה לנוער שוחר מדע הגדולה בארץ שאחראית על פיתוח וקידום הנוער.

סמוך לבית הספר לחינוך, נעסוק בעניינו הרב של קציר בחינוך מדעי – כמרצה, כעורך-שותף ראשון של [הדו-ירחון "מדע"](#), כראש המועצה לקידום חינוך מדעי, כמגלה עניין רב בחינוך מדעי-טכנולוגי וכאחד מראשי היוזמים והמטפחים את החוגים לנוער שוחר מדע בישראל. בפעילות נברר איזה משקל יש להעניק למדעים במערכת החינוך ומי צריך ליהנות מחוגים למחוננים ולשוחרי מדע.

בית הספר לעבודה סוציאלית (7)

עבודה סוציאלית היא מקצוע טיפולי העוסק בבעיות חברתיות ובסיבות שגרמו להן, על ידי קידום יחידים, משפחות וקהילות מעבר למגבלות ולקשיים בהם הם נתונים. היא מקצוע "השואף לשפר את איכות חייהם של אינדיבידואלים, משפחות, קבוצות וקהילות, במטרה לצמצם מצבים של עוני, אבטלה, אפליה, קיפוח ואי שוויון, ובמקביל לקדם שינוי חברתי רחב".¹ בקרבת בית הספר לעבודה סוציאלית נערוך מעגל של"ח בנושא "התנדבות" ונתייחס לפועלו של אפרים קציר שכנשיא שייסד את "אות הנשיא למתנדב". אות המוענק מדי שנה על ידי נשיא המדינה לגופים, מוסדות וארגונים, ליחידים או קבוצות מתנדבים הפועלים במציונות יוצאת דופן בתרומתה לחברה.

מטרת האות לעודד את הפעילות ההתנדבותית, תוך שאיפה לטיפוח ערכים של נתינה לזולת, מעורבות חברתית, אחריות הדדית וגיבוש לאומי המבוסס על ערכי ההומניזם ואהבת האדם.

הבית הירוק (8)

הבית הירוק, המשמש מועדון הסגל האוניברסיטאי, היה אחד מבתי האמידים בכפר הערבי-מוסלמי שיח מוניס. מקורו של הכינוי בצבעם הירקרק של קירות הבית.

הבית הוקם בשנות ה-80 של המאה ה-19 על ידי אברהם אבו כחיל, בן למשפחת בידאס. במרץ 1948 נכבש הכפר שייח' מוניס בידי כוחות ההגנה, ותושביו נטשו אותו. בתקופה זו השתכנה בבית מפקדת הלח"י. אנשי הלח"י התכוונו להקים במקום יישוב יהודי בשם כפר יאיר (על שם אברהם שטרן (יאיר)), אך תוכנית זו לא יצאה לפועל.

בחלוף השנים, נהרסו רוב בתי הכפר, ועל אדמותיו הוקמו חלק מפארק הירקון, רבות משכונות צפון תל אביב, מרכז יצחק רבין ואוניברסיטת תל אביב.

עם הקמתה של אוניברסיטת תל אביב בשנת 1964 נכלל המבנה בשטח שהועבר לרשותה. בשנת 1991 שופץ הבית הירוק, בתכנונו של האדריכל האיטלקי קמילו מנפרדי. חלקים ניכרים מהבניין נהרסו, וכיום נותר על תילו רק האגף המזרחי. לאחר השיפוץ החלו לפעול בו, מועדון לסגל האוניברסיטה, מסעדה, אולם אירועים ואולם כנסים. הבית הירוק הוא אחד מהבתים הבודדים של שייח' מוניס שעודם עומדים על תילם.

אפרים קציר התגייס להגנה והיה מפקד פלוגה בחי"ש. לאחר מלחמת העצמאות, התמנה קציר למפקדו הראשון של חיל המדע (חמ"ד) – שהיה לתשתית של התעשיות הבטחוניות הישראליות. לימים, היה קציר [למדען הראשי של מערכת הביטחון](#). במקום זה, נעסוק בקשר שבין מדע וביטחון.

[למידע נוסף על אתרים באוניברסיטה שאפשר לראות במהלך הישי"מ ראו בדף "לטייל בקמפוס" באתר האוניברסיטה.](#)

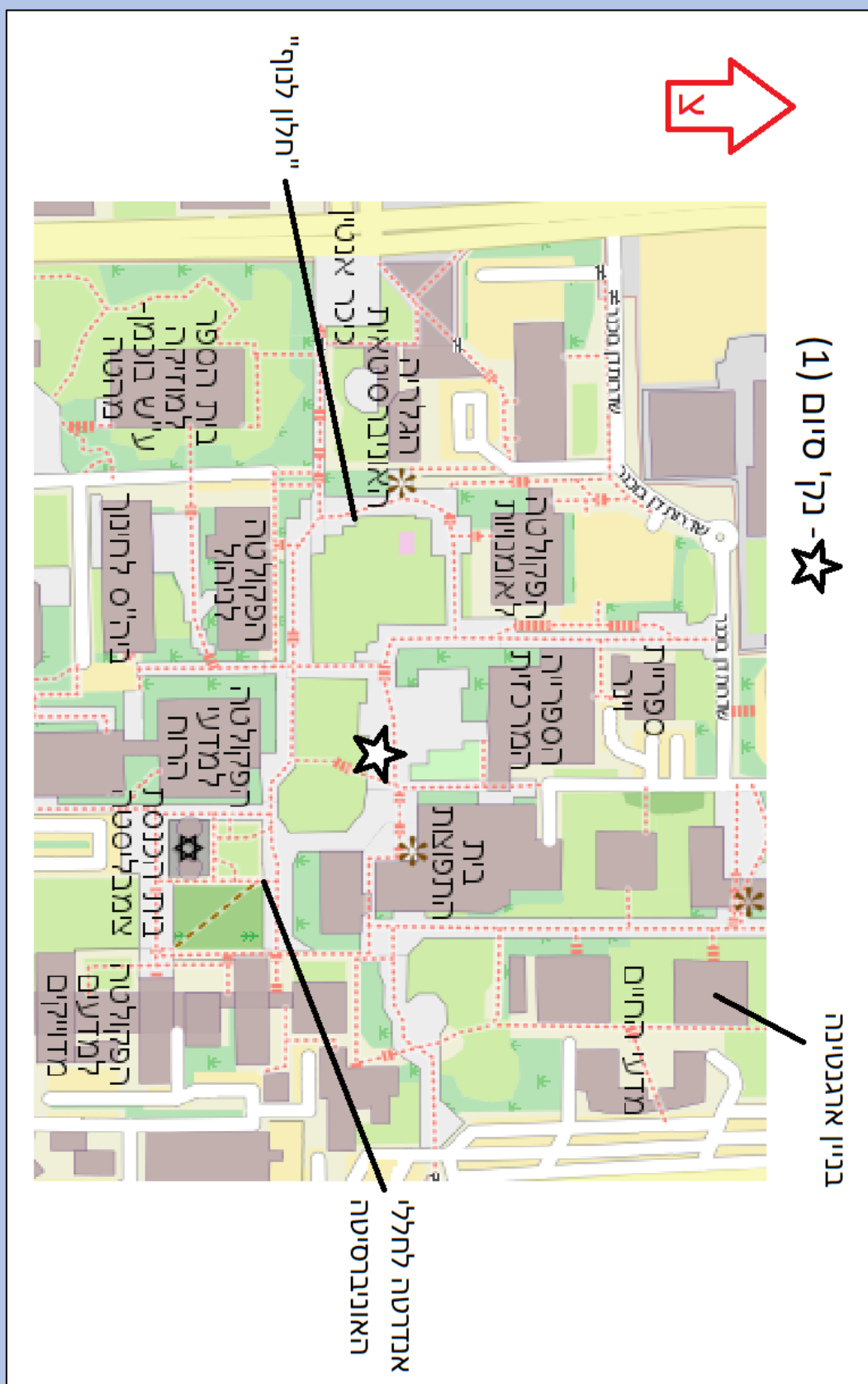
¹ "עבודה סוציאלית – על המקצוע", אתר בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל, <https://socialwork.tau.ac.il/socialwork> (אוחזר ב-16 בפברואר, 2019).

טבלת פעילות – מהלך יום השדה

מקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	הערות	זמן	ציוד מיוחד
בית התפוצות (1)	ניווט חוליות בנושא "מהי אקדמיה?"	ניווט חוליות בבניינים שונים בקמפוס	בכל בניין יש קפיטריה שתמשוך את תשומת ליבם של התלמידים. יש להגדיר מדיניות בנושא.	70 דק'	מפות, דפי ניווט לחוליות וכלי כתיבה
הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי (2)	סיכום פעילות ניווט ובירור אישי ביחס להעדפות של תחומי ידע שונים	משחק במרחב הכולל חלוקה לתחנות לפי שאלות שונות		30 דק'	כרטיסיות על תחומי ידע וכלי כתיבה
בניין גרין לביוטכנולוגיה (3)	מי ראוי להיות נשיא?	פעילות חוליות ודיון במליאה על תכונות הרצויות לנשיא ועל מדענים כנשיאים		30 דק'	בריסטולים וכלי כתיבה לחוליות
גן הדקלים ע"ש סימון מלאך (5)	בין מלחמת יום הכיפורים להסכם השלום עם מצרים	תחרות מרוץ שליחים בין חוליות לגיבוש לוח זמנים הקשור למלחמת יום כיפור ולהסכם השלום עם מצרים		20 דק'	גזירי נייר לכל חוליה
בית הספר לחינוך (6)	פועלו של אפרים קציר בתחום החינוך אפרים קציר	נעסוק בשאלה: איזה משקל יש להעניק למדעים במערכת החינוך?			
בית הספר לעבודה סוציאלית (7)	מעגל של"ח בנושא התנדבות	מעגל של"ח התנדבות		30 דק'	כרטיסיות של ארגוני התנדבות, כלי כתיבה
הבית הירוק (8)	מדע וצבא	פתרון שלוש חידות עוקבות בתחרות חוליות		20 דק'	הכנת שלוש חידות במעטפות עבור כל חוליה

כרטיסיית הדרכה מספר 1: ניווט חוליות בנושא "מהי אקדמיה?"

מפת הניווט

טבלת משימות למורה:²

מס"ד	מיקום כללי	מיקום מדויק (רמז מדויק יותר למיקום)	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה (למורה)	תמונות עזר
1	רחבה מול הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי		פסל של דוד גרשטין	באיזו שנה בנה גרשטין את הפסל?	2009	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	באולם הכניסה לספרייה, מצד שמאל (מערב), בכניסה לאגף המנהלי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	דון חוסה דה סן מרטין	
3	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	באולם הכניסה לספרייה, על הקיר הימני (מזרחי)	כניסה למרכז לימודי	איזה מרכז שוכן בקומת הכניסה של הספרייה?	המרכז לנגישות ותמורה לימודית	
4	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש בתחילת המסדרון, כ-15 מטרים מהכניסה, בנישה שמצד שמאל	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת הכינרת במפה?	Mare Galilaea	
5	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש בתחילת המסדרון, כ-15 מטרים מהכניסה, בנישה שמצד שמאל	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת העיר עכו במפה?	Acho Ptolomais	
6	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש בתחילת המסדרון, כ-15 מטרים מהכניסה, בנישה שמצד שמאל	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט דן?	סוס	
7	בניין מדעי	בתחילת	מפה עתיקה	מה הסמל של	סירה או	

² את כל התמונות של הנקודות השונות צילם אורי רוזנהק והן נתונות לשימוש חופשי.

	הרוח גילמן	ע"ש	המסדרון, כ-15 מטרים מהכניסה, בנישה מצד שמאל	ממוסגרת	שבת זבולון?	אונייה	
8	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש	בכניסה הצפונית לבניין, על הקיר שמצד ימין (מערב)	שלט הכוונה	מה לומדים במכון מינרבה?	היסטוריה גרמנית	
9	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש	בכניסה הצפונית לבניין, על הקיר שמצד ימין (מערב)	שלט הכוונה	באיזו קומה נמצא החוג ללימודי מזרח אסיה?	קומה ב'	
10	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש	בכניסה הצפונית לבניין, על הקיר שמצד ימין (מערב)	שלט הכוונה	על שם מי נקרא המכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים?	כהן	
11	בניין הרוח גילמן	מדעי ע"ש	בכניסה הצפונית לבניין, על הקיר שמצד ימין (מערב)	שלט הכוונה	מה שמו של המכון שבחדר 461? במה הוא עוסק לדעתכם?	קונפוציוס; בחקר השפה והתרבות הסינית	
12	אנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה מוריה ועובדיה, שנפלו במערכות ישראל	האנדרטה נמצאת בשולי גן הדקלים, בפינת הרחבה המרכזית, סמוך לכניסה לבניין גילמן	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים יותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	מלחמת יום כיפור		
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	בכניסה, מצד ימין (מערב), ליד העציץ	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	לאון רקנאטי		
14	בנין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	בכניסה, מצד ימין (מערב), ליד העציץ	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	1945		

15	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	כ-25 מטרים מבניין רקנאטי	פסל "חלון לים"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ושבים)	עברית, אנגלית, ולטינית	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	כ-25 מטרים מבניין רקנאטי	פסל "חלון לים"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	פרופ' צבי יעבץ	
17	בפינה הצפונית-מערבית של הרחבה המרכזית	פסל גדול ובולט מול הכניסה לבניין מקסיקו	פסל התרחשויות	מי הפסל אשר פיסל את הפסל?	יגאל תומרקין	
18	בניין מקסיקו לאומנויות	בקיר הגדול שמול הכניסה	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך הוא קשור לרעיון של ידע, מדע, ואקדמיה?	הציור הוא "מגדל בבל"; לשאלה הפתוחה תשובות רבות. הקשרים אפשריים הם שימוש בידע האנושי לבניית מגדל שמגיע עד לאלוהות עצמה; יכולת שיתוף פעולה בין אנשים שונים לצורך עשייה מדעית	
19	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל מצד שמאל לכניסה	פסל	מה היה שמו של נשיא מקסיקו הראשון על פי החוקה החדשה שנכתבה לאחר הפלת הרודן פורפיריו דיאז?	ונוסטיאנו קרנסה	

						
	בניטו חוארז	מי היה ראש ממשלת מקסיקו לפני הפלישה הצרפתית ונשיא המדינה לאחריה?	פסל	פסל מצד ימין לכניסה	בניין מקסיקו לאומנויות	20
	חוסה מריה מורלוס	איזה גיבור לאומי מקסיקני הוצא להורג בשנת 1815?	פסל	פסל לצד הציור "מגדל בבל"	בניין מקסיקו לאומנויות	21
	מיגל הידלגו	איזה גיבור לאומי מקסיקני קרא למרד שהוביל לעצמאות מקסיקו והוצא להורג בשנת 1811?	פסל	פסל לצד הציור "מגדל בבל"	בניין מקסיקו לאומנויות	22
	תור מצוי	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	תצוגת פוחלצי ציפורים	בניין ארגנטינה נמצא מול בניין ווב לשפות. במסדרון הצפוני של קומת הכניסה יש תצוגת פוחלצים.	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	23
	חיפושיות	מי הסדרה הגדולה ביותר?	תצוגת חרקים	בניין ארגנטינה	מעבדות המחקר ע"ש	24

		פרפרים, זבובים, חיפושיות, מקלונים או פשפשים?		נמצא מול בניין ווב לשפות. במסדרון הצפוני של קומת הכניסה יש תצוגת פוחלצים	ארגנטינה	
 	קלרינט, צ'לו וכינור	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	תגליף עץ כליזמרים	תגליף העץ נמצא על הקיר שמול הכניסה, מעבר לאולם ההופעות שבצד שמאל	בניין הספר למוזיקה	25
 	כלי מיתר (אפשר לקבל גם כלי קשת)	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	האוסף נמצא מיד בכניסה, מצד שמאל (דרום)	בניין הספר למוזיקה	26

טבלת החוליות: יש להנחות את החוליות ללכת לפי סדר התחנות שמופיע בדף (ולא לפי מספרם הסידורי).
תכנון זה מווסת את נוכחות התלמידים בתחנות השונות ובכך חשיבותו. המספר הסידורי של התחנה נועד
לסייע לחוליות ולמורה, במקרה הצורך, באמצעות שפה משותפת.

חוליה	תחנה ראשונה	תחנה שנייה	תחנה שלישית	תחנה רביעית	תחנה חמישית	תחנה שישית	תחנה שביעית	תחנה שמינית	תחנה תשיעית	תחנה עשירית	נקודת סיום
חוליה 1	23	12	4	8	13	25	15	18	19	2	1
חוליה 2	24	3	18	20	16	26	14	9	5	12	1
חוליה 3	2	23	12	6	10	13	25	15	18	21	1
חוליה 4	3	22	18	16	26	14	11	7	12	23	1
חוליה 5	12	24	2	18	19	15	25	13	4	8	1
חוליה 6	12	9	5	26	14	16	18	20	23	2	1
חוליה 7	6	10	12	23	2	18	21	16	25	13	1
חוליה 8	11	7	14	26	15	18	22	3	24	12	1
חוליה 9	18	19	15	25	13	4	10	12	23	2	1
חוליה 10	22	18	3	24	12	9	6	14	26	16	1

דף ניווט: חוליה מספר 1

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
12	האנדרטה לתלמידי האוניברסיטה, מוריה ועובדיה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
4	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת הכינרת במפה?	
8	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	מה לומדים במכון מינרבה?	
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	
25	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	תגליף עץ "כליזמרים"	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	
15	במערב המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ושבים)	
18	בניין לאומנויות מקסיקו	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך הוא קשור לרעיון של ידע, מדע, ואקדמיה?	
19	בניין לאומנויות מקסיקו	פסל	מה היה שמו של נשיא מקסיקו הראשון על פי החוקה החדשה לאחר הפלת הרודן פורפיריו דיאז?	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
1	רחבה מול הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 2

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
24	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת חרקים	מי הסדרה הגדולה ביותר: פרפרים, זבובים, חיפושיות, מקלונים, או פשפשים?	
3	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	כניסה למרכז לימודי	איזה מרכז שוכן בקומת הכניסה של הספרייה?	
18	בניין מקסיקו לאומנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע, ואקדמיה?	
20	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	מי היה ראש ממשלת מקסיקו לפני הפלישה הצרפתית ונשיא המדינה לאחריה?	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	
26	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	
14	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	
9	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	באיזו קומה נמצא החוג ללימודי מזרח אסיה?	
5	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת העיר עכו במפה?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה ועובדיה, שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 3

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
12	האנדרטה לתלמידי האוניברסיטה, מוריה ועובדיה, שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
6	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט דן?	
10	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	על שם מי נקרא המכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים?	
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	
25	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	תגליף עץ "כליזמרים"	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	
15	במערב המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ובשבים)	
18	בניין מקסיקו לאמנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
21	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	איזה גיבור לאומי מקסיקני הוצא להורג בשנת 1815?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 4

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
3	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	כניסה למרכז לימודי	איזה מרכז שוכן בקומת הכניסה של הספרייה?	
22	בניין לאומניות	מקסיקו	איזה גיבור לאומי מקסיקני קרא למרד שהוביל לעצמאות מקסיקו והוצא להורג בשנת 1811?	
18	בניין לאומניות	מקסיקו	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון ליס"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	
26	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	
14	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	
11	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	מה שמו של המכון שבחדר 461? במה לדעתכם הוא עוסק?	
7	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט זבולון?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה ועובדיה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
1	רחבה שמול הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 5

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
24	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת חרקים	מי הסדרה הגדולה ביותר: פרפרים, זבובים, חיפושיות, מקלונים או פשפשים?	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
18	בניין מקסיקו לאומניות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
19	בניין מקסיקו לאומניות	פסל	מה היה שמו של נשיא מקסיקו הראשון על פי החוקה החדשה לאחר הפלת הרודן פורפיריו דיאז?	
15	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ובשבים)	
25	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	תגליף עץ "כליזמרים"	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	
4	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת הכנרת במפה?	
8	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	מה לומדים במכון מינרבה?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרנשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 6

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
9	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	באיזו קומה נמצא החוג ללימודי מזרח אסיה?	
5	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת העיר עכו במפה?	
26	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	
14	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	
18	בניין מקסיקו לאמנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
20	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	מי היה ראש ממשלת מקסיקו לפני הפלישה הצרפתית ונשיא המדינה לאחריה?	
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 7

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
6	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט דן?	
10	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	על שם מי נקרא המכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה וועבדיה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
18	בניין מקסיקו לאמנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
21	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	איזה גיבור לאומי מקסיקני הוצא להורג בשנת 1815?	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	
25	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	תגליף עץ "כליזמרים"	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 8

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
11	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	מה שמו של המכון שבחדר 461? במה לדעתכם הוא עוסק?	
7	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט זבולון?	
14	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	
26	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	
15	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון ליס"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ובשבים)	
18	בניין לאמנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
22	בניין לאומנויות	פסל	איזה גיבור לאומי מקסיקני קרא למרד שהוביל לעצמאות מקסיקו והוצא להורג בשנת 1811?	
3	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	כניסה למרכז לימודי	איזה מרכז שוכן בקומת הכניסה של הספרייה?	
24	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת חרקים	מי הסדרה הגדולה ביותר: פרפרים, זבובים, חיפושיות, מקלונים או פשפשים?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה ועובדיה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
1	רחבה שמול הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 9

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
18	בניין מקסיקו לאמנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
19	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	מה היה שמו של נשיא מקסיקו הראשון על פי החוקה החדשה לאחר הפלת הרודן פורפיריו דיאז?	
15	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	באילו שפות כתוב הטקסט שעל לוח הבטון? (מותר להיעזר בעוברים ובשבים)	
25	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	תגליף עץ "כליזמרים"	אילו שלושה כלי נגינה מופיעים בתגליף?	
13	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	מי האישיות שבתמונה?	
4	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	כיצד נקראת הכנרת במפה?	
10	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	על שם מי נקרא המכון להיסטוריה ופילוסופיה של המדעים?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
23	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת פוחלצי ציפורים	התבוננו בתצוגה וסמנו מי יוצא דופן: חוחית, שחרור, בולבול או תור מצוי?	
2	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל	מה שמו של גיבור העצמאות הדרום-אמריקאי שפסלו מוצב בכניסה לאגף המנהלי?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

דף ניווט חוליה מספר 10

כיתה: _____ שמות חברי החוליה: _____, _____, _____, _____, _____

שעת התחלה: _____ שעת סיום: _____

הוראות

1. הניווט נעשה בחוליה בלבד. אסור לחוליה להתפצל.
2. חובה להגיע לנקודת הסיום, מול הספרייה המרכזית, המסומנת בכוכב במפה, עד לשעת הסיום.
3. אסור לצאת מתחום האוניברסיטה.
4. יש להיזהר בחציית כבישים פנימיים.
5. כל המשימות מכוונות לקומות הכניסה של הבניינים השונים. אין צורך לעלות לקומות עליונות.
6. מותר להיעזר בעוברי אורח.
7. יש להקפיד על שקט ועל התנהגות נאותה וייצוגית, אין להפריע לסטודנטים ולאנשי האוניברסיטה.

מס"ד	מיקום כללי	תיאור (מה מחפשים)	שאלה	תשובה
22	בניין מקסיקו לאומנויות	פסל	איזה גיבור לאומי מקסיקני קרא למרד שהוביל לעצמאות מקסיקו והוצא להורג בשנת 1811?	
18	בניין מקסיקו לאומנויות	ציור	מה מתאר הציור הגדול שמול הכניסה לבניין? איך קשור הנושא לרעיון של ידע, מדע ואקדמיה?	
3	הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	כניסה למרכז לימודי	איזה מרכז שוכן בקומת הכניסה של הספרייה?	
24	מעבדות המחקר ע"ש ארגנטינה	תצוגת חרקים	מי הסדרה הגדולה ביותר: פרפרים, זבובים, חיפושיות, מקלונים או פשפשים?	
12	האנדרטה לזכר תלמידי האוניברסיטה, מוריה שנפלו במערכות ישראל	אנדרטה	באיזו מלחמה ממלחמות ישראל נפלו חללים רבים ביותר מתלמידי האוניברסיטה, ממוריה ומעובדיה?	
9	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	שלט הכוונה	באיזו קומה נמצא החוג ללימודי מזרח אסיה?	
6	בניין מדעי הרוח ע"ש גילמן	מפה עתיקה ממוסגרת	מה הסמל של שבט דן?	
14	בניין הפקולטה לניהול ע"ש רקנאטי	תמונה	באיזו שנה נפטרה האישיות שבתמונה?	
26	בניין בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן	אוסף מיניאטורות קובלבסקי	איזו משפחת כלי נגינה זוכה לייצוג הגדול ביותר באוסף המיניאטורות?	
16	במערב הרחבה המרכזית, סמוך למדרגות הכניסה לאוניברסיטה ממערב	פסל "חלון לים"	מי האישיות המונצחת בפסל זה?	
1	רחבה הספרייה המרכזית ע"ש סורסקי	פסל של דוד גרשטיין	באיזו שנה יצר גרשטיין את הפסל?	

כרטיסיית הדרכה מספר 2: סיכום ניווט

מטרה: שימוש במשחק לעיבוד אישי וקבוצתי של המידע על אודות מגוון תחומי הדעת שבאוניברסיטה שנרכש במהלך פעילות הניווט וגיבוש נקודת מבט סובייקטיבית של התלמיד בנוגע לתחומים אלו.

עזרים והכנות: יש להכין מראש כרטיסיות גדולות ובהן שמות תחומי הדעת. אפשר להסתפק בחלוקה לפקולטות (מדעי הרוח, מדעי החברה וכו'), ואפשר לפרט חוגים (היסטוריה, קולנוע, כימיה). ההחלטה תלויה במידת החשיפה המוקדמת של התלמידים לאקדמיה, בזמן הנתון ועוד. רצוי שהכרטיסיות יהיו גדולות (A4), בולטות וצבעוניות כדי שיראו בקלות כשהן מונחות על הרצפה.

מהלך הפעילות: תלמידי הכיתה מסתדרים במעגל מרווח. המורה מפזר בתוך המעגל את הכרטיסיות שהוכנו מבעוד מועד. אפשר להיעזר בדוגמת הריבועים שבריצוף כיכר שרייבר (שמול הספרייה המרכזית). המורה מקריא שאלות שונות או מכריז אמירות מסוימות, ועל התלמידים לשנות את מיקומם ולעמוד בקרבת הכרטיסיה המתאימה ביותר כתשובה. על המרחב כולו להיות מצומצם דיו כך שהתלמידים יוכלו לענות על שאלות (להלן) וחבריהם ישמעו את תשובותיהם. שאלות לדוגמה:

שאלות פתיחה לסיכום **ידע:**

- באיזו פקולטה לומדים היסטוריה, מתמטיקה, ניצוח, קולנוע וכד'?
- כאשר כמה תלמידים עומדים על כרטיסיה מסוימת, אפשר לפנות אליהם ולשאול מה עוד לומדים בפקולטה זו.

שאלות **לעיבוד** בנוגע להעדפות ולנקודת מבט אישית:

- איזו פקולטה נראית לכם מעניינת ביותר?
- איזה חוג, מכון מחקר או תחום ידע מסקרן אתכם ביותר?
- איזה חוג, מכון מחקר או תחום ידע השאיר בכם רושם?
- איפה הייתם רוצים ללמוד?
- אפשר לשאול תלמידים מסוימים שאלת המשך: **מדוע** בחרו כפי שבחרו, **מה** נראה להם מעניין, **מה** הדבר שהשאיר בהם רושם.

שאלות לעידוד **חשיבה ביקורתית:**

- אילו פקולטות, חוגים או תחומי ידע חסרים פה? (הניווט הרי אינו מפגיש את התלמידים עם כלל תחומי הידע. הוא אינו עובר בפקולטות למשפטים, לחינוך, לארכיטקטורה ועוד. אפשר להביא דפים ריקים ולכתוב בהם את הרעיונות של התלמידים.)
- לאחר שנקבנו בשמות תחומי ידע נוספים, נשאל: אילו פקולטות, חוגים או תחומי ידע אינם קיימים בהווה אך אתם חושבים שיתקיימו בעתיד? (קולוניזציה והארצה של עולמות חוץ-ארציים, הנדסת גנים, קיברנטיקה מולקולרית וכד' – רעיונות שהתלמידים עצמם מעלים כמובן.)
- אפשר לפתוח כיוון נוסף לדיון ולשאול תלמידים שעומדים ליד כרטיסיה מסוימת לשם מה לומדים תחום ידע זה באקדמיה, מה התועלת או החשיבות שבכך. כן אפשר לשאול אם יש תחומי ידע חשובים, נחוצים ומעניינים שאינם נלמדים באקדמיה (מלאכות שונות למשל), ואם כן, היכן לומדים אותם.

כרטיסיית הדרכה מספר 3: מי ראוי להיות נשיא

מטרה: א. בירור קבוצתי בנוגע לשאלה מי ראוי להיות נשיא המדינה, או בניסוח שונה: אילו תכונות היינו רוצים שיהיו לנשיא המדינה; ב. ציון מדענים ששימשו נשיאים בישראל (ובהם קציר) כהיבט נוסף של הקשר שבין מדע וחברה.

עזרים והכנות: עבודה קבוצתית לגיבוש רשימת תכונות. אפשר לרשום את התכונות על בריסטול, בדף A3 או בדו"ח הסיוור.

מהלך הפעילות: בפעילות ארבעה שלבים – פעילות קבוצתית; הצגת תוצרי הפעילות בפני המליאה; דיון קצר בנוגע לתוצרים אלו; ציון פעילותו המדעית של אפרים קציר.

בשלב הראשון, מחלקים את הכיתה לקבוצות (או לחוליות שנקבעו לניווט) ומבקשים מכל קבוצה לגבש רשימה של חמש התכונות החשובות ביותר לתפקיד מסוים – כאשר כל קבוצה צריכה להתייחס לתפקיד אחר: איש צבא, פוליטיקאי, מדען ואיש אקדמיה ונשיא המדינה. הקבוצות לא ידעו שקיבלו תפקידים שונים. יש להקצות כשבע דקות לביצוע המשימה (אפשר להקציב לכך זמן רב יותר אם הלוח"ז של הסיוור מאפשר זאת ואם נוצר דיון פורה ומעמיק).

בשלב השני, נציג מכל קבוצה מציג את הרשימה שגובשה. לאחר מכן, בדיון קצר, הכיתה מבררת מהן התכונות הראויות לנשיא (ייתכן שיהיה צורך בהסבר מפורט יותר על מהות המשרה בישראל, על תפקידי הנשיא ועל סמכויותיו).³

בשלב השלישי, המורה יערוך דיון מונחה להשוואה בין תכונות הנשיא לתכונות בעלי מקצוע אחרים. המורה יציין כי בין נשיאי ישראל היו אנשי צבא (יצחק הרצוג, עזר ויצמן), פוליטיקאים (כמעט כולם, למשל שמעון פרס וראובן ריבלין) וחוקרים ואנשי אקדמיה (יצחק בן צבי חוקר קהילות ישראל, זלמן שז"ר היסטוריון, חיים וייצמן ואפרים קציר מדענים).

בשלב הרביעי, יש לציין את הקשר שבין אקדמיה לחברה ואת מעורבותם של אקדמאים בחברה ובפוליטיקה. כן יש לספר על פעילותו המדעית של אפרים קציר. להלן תקציר פעילותו המדעית:⁴

אפרים קצ'לסקי (קציר) נולד בקיבוץ שבאוקרינה בשנת 1916 ועלה עם משפחתו לארץ ישראל בשנת 1922. עם תום לימודיו התיכוניים בירושלים, למד בוטניקה, זואולוגיה ובקטריולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים, וכתב דוקטורט בשנת 1941. בשנים שלאחר מכן המשיך ללמוד באוניברסיטאות שונות בעולם. לאחר מלחמת השחרור (שבה נלחם כמפקד פלוגה) ואחרי עיסוק במחקר ובפיתוח ביטחוני (בחיל המדע), הצטרף אפרים קציר עם אחיו אהרון, שהיה מדען גם הוא, לצוות של מכון ויצמן למדע וייסד את המחלקה לביופיזיקה. מחקריו של קציר תורמים גם כיום להבנת הקוד הגנטי ולפיתוח תרופות שונות. בין השנים 1973-1978, כיהן כנשיא המדינה, ולאחר מכן שב לפעילות מדעית במכון ויצמן והיה ממקימי המחלקה לביו-טכנולוגיה באוניברסיטת תל אביב (שבסמוך אליה מתבצעת הפעילות).

לסיכום פעילות זו, המקשרת בין מדע וחברה, אפשר לקרוא לתלמידים ציטוט מריאיון שהעניק קציר לעיתון "מדע": "התאפשר לי להקדיש חלק ניכר מחיי למדע. אך השתתפותי לאורך השנים בפעילויות מחוץ למדע לימדה אותי שיש חיים מעבר למעבדה. הבנתי שאם אנחנו מקווים לבנות עולם טוב יותר, אנחנו צריכים להיות מודרכים על-ידי ערכים אנושיים אוניברסליים אשר מדגישים את האחוה של האנושות: קדושת חיי אדם וחופש האדם, שלום בין עמים, כנות ויושר, התחשבות בזכויות של אחרים ואהבת האדם".⁵

³ להבנה מעמיקה יותר, אפשר לעיין בחוק יסוד: נשיא המדינה (1964):

<https://main.knesset.gov.il/Activity/Legislation/Documents/yesods.pdf>

⁴ להרחבה, ראו בעמוד על קציר באתר מכון ויצמן למדע: <https://heb.wis-wander.weizmann.ac.il/magazine/n-6063>

⁵ שם.

כרטיסיית הדרכה מספר 4: בין מלחמת יום הכיפורים להסכם השלום עם מצרים

מטרה: התלמיד יכיר את שני האירועים המדיניים העיקריים שהתחוללו בתקופת נשיאותו של אפרים קציר: מלחמת יום הכיפורים ותהליך השלום עם מצרים, את הקשר בין שניהם ואת עמדתו של קציר כלפיהם.

עזרים והכנות: גזרי נייר שבהם מצוינים ציוני דרך הקשורים במלחמת יום הכיפורים ובתהליך השלום לכל חולייה; פרס קטן לחולייה המנצחת.

מהלך הפעילות: בפעילות שני שלבים – בשלב הראשון, מקיימים מרוץ שליחים תחרותי בין חוליות. כל חולייה מסתדרת בטור. לפני כל טור, במרחק של כ-15 מטרים, מניחים את כל הגזירים בערבוביה כשגבם כלפי מעלה. כל משתתף רץ בתורו לגזירים וחוזר כשבדיו גזיר אחד. לאחר שאחד חוזר, הבא בתור יכול לצאת. בינתיים יתר חברי החולייה מסדרים את הגזירים לפי סדר כרונולוגי. חולייה שהשלימה ראשונה את סידור כל הגזירים בסדר הנכון היא המנצחת.

בשלב השני, עוברים יחדיו על הסדר הנכון של הגזירים, והמורה מסביר את השתלשלות האירועים ואת הקשר ביניהם, ומשבץ בהסברו את עמדותיו של קציר.

הערות למורה

אפשר להזכיר לתלמידים כי הפעילות מתקיימת בגן הדקלים שבסמוך לאנדרטה לזכר חללי האוניברסיטה – שהייתה תחנה בניווט. בתחנה זו הם נשאלו באיזו מלחמה שכלה קהילת האוניברסיטה את מספר החללים הגדול ביותר, והתשובה הייתה במלחמת יום הכיפורים.

בעת סקירת השתלשלות האירועים בפני התלמידים, אפשר לציין את מטרות המלחמה המוגבלות של המצרים, שכוחותיהם נעצרו קילומטרים מספר לאחר חציית תעלת סואץ ולא ניסו לכבוש את ישראל (כי לא חשבו שזה יעלה בידם). מטרת המצרים הייתה לשנות את התדמית של ישראל ממלחמת ששת הימים כמנצחת ואת מיתוס הגבורה של חיל האוויר הישראלי ושל חיל השריון הישראלי, ובכך לחייב את ישראל להתחיל במשא ומתן על עתיד השטחים שכבשה במלחמת ששת הימים (סיני ורצועת עזה). כלומר מלחמת יום הכיפורים והמשבר שגרמה בישראל היו מהגורמים העיקריים שגרמו לישראל, המנצחת הגדולה והיהירה מששת הימים, לחתום על הסכם שלום עם מצרים ולהחזיר שטחים שכבשה (שטחים תמורת שלום).⁶

מומלץ שהמורה יעלה בסיכום מידע על פעילותו של קציר במהלך תקופה זו ועל עמדותיו.⁷ למשל:

בברכתו לאומה לרגל השנה החדשה, חודשים מספר לאחר תום הקרבות, דיבר קציר על השאיפה לשלום מתוך עמדת חוזק צבאית באומרו: "לא בהתמודדות צבאית נוספת טמון הפתרון למדווי אזורנו... עם זאת חייבים לנו לזכור כי השלום לא ייכון אלא אם כן תהיה ישראל חזקה מבחינה צבאית, כלכלית וחברתית. חולשה ורפיון לא ימנעו מלחמה, כי אם אדברא, עלולים לקרבה".⁸

בסוף שנת 1974, שבוע לאחר ההודעה על הקמת ועדת החקירה הממלכתית לבחינת נסיבות פריצתה של מלחמת יום הכיפורים (ועדת אגרנט), אמר קציר בריאיון ברדיו כי "כאשר יתלבנו המעשים שנעשו בקשר למלחמה, אני חושש שנמצא כי היו בהם מחדלים לא מעטים. אסתכן ואומר – מחדלים צבאיים ומדיניים, מחדלים שכולנו אשמים בהם, משום שרצינו להיות בעולם אוטופי שלא היה זהה לחלוטין עם המציאות שחינו בה". מטבע הלשון "כולנו אשמים" עורר תגובות רבות ונתפס בעיני רבים כהטלת אשמה על כולם כדי למלט אנשים מסוימים מאחריות. במהלך השנים, הבהיר קציר כי כוונתו הייתה הפוכה: הימנעות מהצבעה על מספר מצומצם של "שעירים לעזאזל", בעיקר מהדרג הצבאי, וקריאה לכולם – מדינאים, עיתונאים, אנשי אקדמיה ועוד – לגלות אחריות ולהפיק לקחים.⁹

⁶ למידע נוסף על שני תהליכים אלו, ראו: "מלחמת יום הכיפורים" (ויקיפדיה): https://he.wikipedia.org/wiki/מלחמת_יום_הכיפורים; "מלחמות ישראל: מלחמת יום הכיפורים" (מט"ח): <https://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=1516>; "הסכם השלום בין ישראל למצרים" (ויקיפדיה): https://he.wikipedia.org/wiki/הסכם_השלום_בין_ישראל_למצרים; "חתימת חוזה השלום עם מצרים" (מט"ח): <https://lib.cet.ac.il/Pages/item.asp?item=6863>.

⁷ למידע נוסף על פעילותו של קציר במהלך מלחמת יום הכיפורים, ראו בסדרת רשימות קצרה בנושא בבלוג ארכיון המדינה: "נשיא מבעד למשקפת – 40 שנה למלחמת יום כיפור", ישראל – הסיפור המתועד (בלוג ארכיון המדינה), <http://israelidocuments.blogspot.com/2013/09/40.html>.

⁸ אצל "תשדורת בינלאומית – הנשיא קציר והזירה המדינית" / פרק 5, "ישראל – הסיפור המתועד (בלוג ארכיון המדינה), <http://israelidocuments.blogspot.com/2013/09/5.html> (אוחזר ב-18 במאי 2019).

⁹ אצל "שלב הפקת הלקחים וחשבון הנפש – כולם מחפשים אשמים" / פרק 4, "ישראל – הסיפור המתועד (בלוג ארכיון המדינה), <http://israelidocuments.blogspot.com/2013/09/4.html> (אוחזר ב-18 במאי 2019).

גזירים לתחנת הדרכה מספר 4: אבני דרך במלחמת יום הכיפורים ותהליך השלום עם מצרים

מלחמת ששת הימים (1967) הסתיימה בניצחון ישראלי מהדהד ובכיבוש רצועת עזה וחצי האי סיני מידי מצרים, הגדה המערבית וירושלים מידי ירדן ורמת הגולן מידי סוריה.
במשך כשנה וחצי, בשנים 1969 ו-1970, התנהלה בין ישראל ומצרים מלחמת התשה לאורך תעלת סואץ. במלחמה זו נערכו פשיטת הדדיות, ימי קרב, קרבות אוויר והפגזות רבות.
בשנים 1970-1971, ניסה נשיא מצרים החדש, אנואר סאדאת, ליזום משא ומתן בין מצרים וישראל שיוביל להחזרת חצי האי סיני למצרים. אולם ממשלת ישראל, שחשדה בכנות כוונותיו, דחתה את היוזמה.
בשישה באוקטובר 1973, פתחו סוריה ומצרים במתקפת פתע על ישראל. כוחות סוריה פלשו לרמת הגולן ואילו כוחות מצריים חצו את תעלת סואץ ונכנסו קילומטרים מספר לתוך חצי האי סיני.
בשלב הראשון של מלחמת יום הכיפורים, עסקו כוחות צה"ל בניסיונות לבלום את המתקפות הסוריות והמצריות. חיל האוויר נתקל בסוללות נ"מ (נגד מטוסים) חזקות ואילו חיל השריון הישראלי התמודד עם טילי נ"ט (נגד טנקים) חדשים. המצרים והסורים זכו להישגים קרקעיים והסבו לצה"ל אבדות כבדות. מוצבים ישראלים ברמת הגולן ולאורך תעלת סואץ נכבשו.
לאחר כמה ימי לחימה, הצליח צה"ל לשנות את מהלך המלחמה. בשמונה באוקטובר החל צה"ל במתקפת נגד בחזית הצפון, וב-11 באוקטובר כבר העביר את הלחימה לשטח סוריה. בחזית הדרום, צלח צה"ל את תעלת סואץ ב-15 באוקטובר ועבר לשטח מצרים (מבצע "אבירי לב").
עם סיום הקרבות, נחתם בנובמבר 1973 הסכם הפסקת אש בין ישראל ומצרים, וכחודשיים לאחר מכן, בינואר 1974, נחתם הסכם הפרדת הכוחות – שבו התחייבו המדינות להימנע מפעולות צבאיות וציינו כי הסכם זה הוא צעד ראשון בלבד לקראת שלום סופי.
בספטמבר 1975, חתמו מצרים (בהנהגת סאדאת) וישראל (בהנהגת ראש הממשלה יצחק רבין) על הסכם ביניים ובו הצהירו כי "הן נחושות בהחלטתן להגיע לכלל הסדר שלום סופי וצודק באמצעות משא ומתן", התחייבו שלא להשתמש בכוח והצהירו שהסכסוך ביניהן ובמזרח התיכון ייפתר בדרכי שלום.
בנובמבר 1977, הכריז סאדאת על נכונותו להגיע לכנסת ישראל כדי לדון בשלום עם ישראל, וב-19 בחודש זה נחת סאדאת בישראל ולמוחרת נאם במליאת הכנסת על רצונו בשלום. הוא ביקר ביד ושם, התפלל במסגד אל אקצה ונפגש פעמים מספר עם ראש הממשלה מנחם בגין.
בדצמבר 1977, נפתחה ועידת השלום בקהיר בתיווך אמריקאי, ואחריה ביקר ראש הממשלה בגין במצרים. שיחות השלום המשיכו, וב-17 בספטמבר 1978 נחתמו הסכמי קמפ דייוויד – ששימשו הסכם מסגרת לשלום במזרח התיכון.
לאחר אשרור הסכמי קמפ דייוויד, נחתם הסכם שלום בין מצרים (בהנהגת סאדאת) וישראל (בהנהגת ראש הממשלה מנחם בגין) ב-26 במרס 1979 בבית הלבן בארצות הברית.

כרטיסיית הדרכה מספר 5: מעגל של"ח בנושא התנדבות

התנסות: הכיתה תתיישב במעגל במקום שקט, והמורה יקרא את הציטוט שלהלן של אפרים קציר: "כנשיא, כמדען וכאזרח, משוכנע אני היום, יותר מבכל עת, בצדקת דבריו של נשיאנו הראשון, הפרופסור חיים וייצמן, שאמר: 'מעל למדע קיימים ערכים נשגבים אשר רק בהם מרפא לנגעי האנושות – ערכי צדק ויושר, שלום ואחוה'".¹⁰ לאחר מכן, המורה יפזר במרכז המעגל גזירי נייר שרשומים עליהם שמות ארגוני התנדבות (להלן) ויבקש מכל תלמיד לבחור באחד שקרוב לליבו. כמה גזירי נייר יהיו ריקים כדי שתלמידים יוכלו לכתוב שמות של ארגונים אחרים.

הכרזה: המורה יפתח ויאמר כי אנו עומדים לקיים פעילות של"ח, שיעור לחיים, וכי ננסה ללמוד מהסיוע ומהדיון במעגל משהו לחיים. השיחה תתקיים על פי כללים: מדבר רק מי שחפץ הדיבור בידו, אין להגיב

¹⁰ אפרים קציר, "נאום הפרישה ממשרת נשיא המדינה", הישיבה ה-113 של הכנסת ה-9, 29 במאי 1978. https://fs.knesset.gov.il/9/Plenum/9_ptm_254101.pdf (אוחזר ב-16 בפברואר 2019).

על דברי אחרים אלא להביע את עמדתך, המדבר יקפיד לקצר והמאזינים יקשיבו בתשומת לב. המנחה ישאל את השאלות והמשתתפים יגיבו להן.

שחזור: המורה יבקש מהתלמידים לספר באיזה ארגון בחרו ומדוע הוא קרוב לליבם.

שאלות: המורה ישאל מדוע יש צורך בארגוני התנדבות. לאחר סבב תשובות, המנחה ימשיך וישאל מה אנו נותנים כשאנו מתנדבים ומה אנחנו מקבלים מהשתתפותנו בפעולה התנדבותית.

מסקנות: המורה יבקש מהתלמידים לומר בקצרה מה למדו בדיון ומה הם לוקחים לחייהם ממנו.

סיכום: המורה יסכם ויאמר שבמעגל של"ח – שיעור לחיים – ביש"מ בעקבות אפרים קציר, מי שבהיותו נשיא ייסד את אות הנשיא למנדב,¹¹ למדנו על... (תרומת ההתנדבות ליצירת חברה סולידרית, עזרה ממשית לנזקקים, רווח אישי ממעשה ההתנדבות, יכולת בני הנוער להתנדב ולפעול וכו').

¹¹ על אודות אות זה, ראו: "אות הנשיא למתנדב", ויקיפדיה, https://he.wikipedia.org/wiki/אות_הנשיא_למתנדב (אוחזר ב-18 במאי 2019).

גזירי נייר למעגל של"ח, הדרכה מספר 5

	שם הארגון: אח בוגר אחות בוגרת ישראל תחומי פעילות: שילוב מתנדבים כחונכים לילדים ולבני נוער הגדלים במשפחות שבהן הורה יחיד
	שם הארגון: גדולים מהחיים תחומי פעילות: שיפור איכות חייהם של ילדים ובני נוער החולים בסרטן בישראל, ללא הבדלי דת, גזע ומין.
	שם הארגון: אגודת SOS חיות תחומי פעילות: מציאת בתים לכלבים ולחתולים. במקרים מסוימים, בהתאם לצורך, בעלי החיים מוחזקים זמנית בבתי מתנדבים או אצל משפחות אומנות המטפלות בהם בתשלום.
	שם הארגון: החברה להגנת הטבע תחומי פעילות: פעילות לשמירה על ערכי הטבע והנוף של הארץ באמצעות חקיקה, תכנון ומעקב אחר תכנון מקומי, אזורי וארצי, הסברה וניהול תעמולה למען הגנת ערכי טבע ונוף. טיפוח הזיקה לארץ ישראל על ידי חינוך והדרכה בהיקפים גדולים ברחבי הארץ. הפצת רעיון הגנת הטבע בקרב ילדים, בני נוער ומבוגרים, חינוך להכרת הסביבה, הגברת הערנות למתרחש ונכונות לפעול למען שמירה על הטבע.
	שם הארגון: תנו לחיות לחיות תחומי פעילות: הפעלת אמבולנס באזור המרכז להצלת בעלי חיים. האמבולנס מסייע לבעלי חיים במצוקה: בעלי חיים פצועים, חולים או ללא בית. העמותה גם מחזיקה בחתולים ובכלבים אשר נאספו על ידה, אך כמות הכלבים והחתולים שניתן לקלוט מוגבלת.

שם הארגון : אמנסטי אינטרנשיונל ישראל

תחומי פעילות :

ארגון מתנדבים בינלאומי הפועל למניעת כמה מן ההפרות החמורות ביותר של זכויות אדם. חזונו של הארגון הוא עולם שבו כל בני האדם נהנים מכל זכויות

האדם המעוגנות בהכרזת זכויות האדם האוניברסלית משנת 1948, הכרזה שהתקבלה באו"ם בעקבות מלחמת העולם השנייה ובעקבות לקחי השואה. הארגון נוסד בשנת 1961 וזכה בפרס נובל על פעילותו בשנת 1977. אמנסטי אינטרנשיונל הוא ארגון דמוקרטי, א-פוליטי ועצמאי.

שם הארגון : המשמר האזרחי בישראל (משא"ז)

תחומי פעילות : מתן שירותים ליחידים או לקבוצות במצוקה, הבאה לשינוי חברתי או סביבתי, גיוס כספים לקידום פרויקטים או מוסדות, סיוע לקהילה בביטחון שוטף וסיוע למשטרה בנושאים ייעודיים, כגון : תנועה, חילוף נפגעים, סיור, בילוש ופעילות רווחה (סיוע לקשישים למשל).

שם הארגון : לקט ישראל

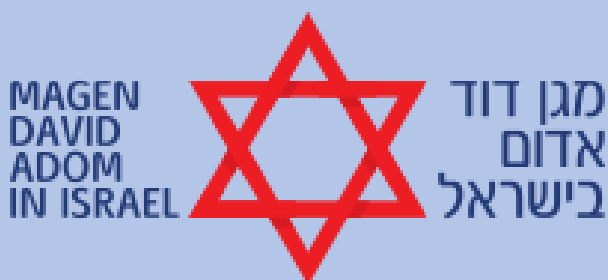
תחומי פעילות : לקט ישראל הוא בנק המזון הגדול בישראל והארגון היחיד העוסק בהצלת מזון בלבד למען הזקוקים לו. הארגון משמש מומחה בתחומו ואחראי להעברת עודפי מזון ממקורות מגוונים לעמותות ולמוסדות סיוע, שבאמצעותם הארגון מספק למאות אלפי אנשים בכל רחבי הארץ מזון איכותי, בריא ומזין.

שם הארגון : זק"א חסד של אמת

תחומי פעילות : עזרה בזיהוי קורבנות אסון, פעילות חסד של אמת באיסוף חלקי גופות ובהבאתם לקבר ישראל לפי ההלכה, העמקת מודעות הציבור לנתינת כבוד למתי ישראל בארץ ובעולם, סיוע ותמיכה נפשית למשפחות החללים ולמתנדבים.

שם הארגון: ארגון נוער מגן דוד אדום (מד"א)

תחומי פעילות: סיוע בפעילות התנדבותית, חינוכית וחברתית של בני הנוער המתנדבים במגן דוד אדום. עידוד לימוד לצורך הגשת עזרה ראשונה על ידי בני הנוער במדינת ישראל, עידוד אירועים וסמינרים לקידום הכשרת נוער להתנדבות במגן דוד אדום.

שם הארגון: נוער מוביל שינוי

תחומי פעילות: הכשרת מנהיגות צעירה, בפרט בקרב אוכלוסיית רווחה. הגברת הנכונות והמוכנות לשירות מלא ומשמעותי בצה"ל; חינוך הנוער לאזרחות פעילה ולמעורבות חברתית; העלאת נוער שוליים לנתיב ההצלחה; העלאת המודעות לדמוקרטיה וטיפול סובלנות, ציונות ואהבת הארץ.

שם הארגון: אור ירוק

תחומי פעילות: שינוי תרבות הנהיגה למיגור תאונות הדרכים בישראל ולהפחתת מספר ההרוגים והפצועים למינימום.

שם הארגון: חרדים לסביבה

תחומי פעילות: פעילות להעמקת המודעות לאיכות החיים והסביבה במגזר החרדי בישראל, הפעלה של תוכניות חינוכיות בבתי ספר חרדיים. ייצוג של מתנדבים בתחום המשפטי כעזרה למיגור מפגעי סביבה.

שם הארגון: אדם לאדם – קהילה למען קשישים

תחומי פעילות: דאגה לביטחון קיומי לקשישים, כולל ביטחון תזונתי, אספקת תרופות ומוצרי חשמל לבית ועוד, קישור לגורמי עזרה נוספים.

שם הארגון: לא – לחימה באלימות כלפי נשים וילדים

תחומי פעילות: מאבק באלימות כלפי נשים בדרכים חוקיות באמצעות: שינוי חקיקה, השפעה על דעת קהל וחינוך. יצירת קשרים עם ארגונים בארץ ובחו"ל בעלי מטרות דומות.

שם הארגון: האגודה למלחמה בסרטן בישראל

תחומי פעילות: פעילות להפחתת התחלואה והתמותה מסרטן בישראל, פעילות לקידום חקר מחלת הסרטן לצורך מניעה, אבחון וטיפול. עדכון הצוותים הרפואיים והציבור הרחב בכל הקשור לנושא וסיוע בשיקום החולים ובני משפחותיהם.

שם הארגון : לתת – סיוע הומניטרי ישראלי

תחומי פעילות : סיוע הומניטרי ישראלי נוסד בשנת 1996 במטרה להעניק סיוע לאוכלוסיות במצוקה, בארץ ובעולם, על בסיס אוניברסלי ושוויוני, על ידי הנעת החברה האזרחית למעורבות בשדה הפעולה ההומניטרי. יצירת מודעות חברתית והקניית ערכים של ערבות הדדית ונתינה. ארגון לתת הוא עמותה לא ממשלתית, א-פוליטית וללא כוונות רווח, הממומן מתרומות בלבד. בארגון פעילים כ-2,000 מתנדבים מרחבי הארץ.

כרטיסיית הדרכה מספר 6: מדע וצבא

מטרה: התלמיד ייחשף להיבטים שונים של היחסים המורכבים שבין מדע לצבא וביטחון ויקשר נושא זה הן למקום הגיאוגרפי שבו הוא נמצא, הן לקורות חייו של אפרים קציר.

עזרים והכנות: שלושה כתבי חידה (להלן) במעטפות ממוספרות עבור כל חוליה; פרס סמלי לחוליה המנצחת.

מהלך הפעילות: המורה יחלק לכל חוליה מעטפה ובה כתב החידה הראשון. לאחר פתרון נכון, החוליה תקבל את המעטפה השנייה ואחריה את השלישית. החוליה הראשונה שתפענח את שלושת כתבי החידה היא המנצחת.

כתב חידה ראשון

במבט ראשון אפשר לומר

שהסוד הוא כמוס, קשה ואכזר

אבל בשלושה צעדים בלבד

תוכלו לפתור אותו מייד!

כי קציר הוא תשמה

ואפרים – דראמע...

"חהמג חמאטת" חטד עטקזטפ חצוס בס חדטפמהאצמלח. קז סעסכעג חקשעדטג במעב נהמג עמוזג

הנרא חקאהמ בממכ' עטפמצ. העסכעח סד חבגרט גטבהמ חנרא הסכמעח, דטסע חטד נטגא המזמ

נטכטג כמסטג חבזח (כמ"ב) בס ח'חופח' טגטבהמט חערטכזמע האכט. הדטגח עסכעח פסכע דראמע

תשמא נערטז רסטוח הכמ"ב (דנ סד הבממכ' עטפמצ) טסדכא חעסכעח חמח עעתמעמ "כמס חעזק"

בקצת העכתא טרמגטכ שהדממע.

פתרון למורה:

הסבר לקוד: כל אות מוצגת באות הנמצאת שלושה צעדים ממנה: אל"ף מיוצגת בדל"ת, בי"ת מיוצגת בה"א, מ"ם מיוצגת בעי"ן ורי"ש מיוצגת באל"ף. אין בקוד אותיות סופיות

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת
ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ	ל	מ	נ	ס	ע	פ	צ	ק	ר	ש	ת	א	ב	ג

"הבית הירוק" הוא מועדון הסגל של האוניברסיטה. עד למלחמת העצמאות שימש כבית מידות בכפר הערבי שיחי' מוניס. במלחמה לא השתתפו תושבי הכפר בלחימה, אולם הוא כותר בידי כוחות חילות השדה (חי"ש) של ה'הגנה' ותושביו המפוחדים ברחו. באותה המלחמה נלחם אפרים קציר כמפקד פלוגה בחי"ש (אך לא בשיחי' מוניס) ולאחר המלחמה היה ממקימי "חיל המדע" שעסק במחקר ופיתוח צבאיים.

כתב חידה שני

הייתי מהנדס שוודי שרצה רק לעזור לעולם, אבל המצאתי (שמתחרזת עם "חבית") שימשה לכלי נשק שהרג מיליונים. הייתי מדען מעשי שהמציא מאות פטנטים, אבל ניצול המדע שלי להרס הכניס אותי לדיכאון לכל חיי. כדי לכפר על כל המוות שגרמתי נגד רצוני, הקדשתי את הוני לקרן שתיתן פרסים למדענים ולאנשים שתרמו לאנושות. מי אני ומה המצאתי?

פתרון למורה: אלפרד נובל, ממציא הדינמיט.

כתב חידה שלישי: עמוד עיתון (בעמוד הבא)

פתרון למורה: כל הכתבות מציגות את הקשר החיוני והמועיל שבין מדע לביטחון ישראל: פיתוחים טכנולוגיים, פרויקטים שונים וכדומה. הקשר הוא דו צדדי – בוגרים מנוסים ומוכשרים בתחום הטכנולוגיה הצבאית תורמים לתעשייה עתירת הידע הישראלית.

סיכום תחנת ההדרכה: לאחר הכרזה על קבוצה מנצחת, אפשר להסתייע בתלמידים לסיכום היבטים שונים ביחסי מדע-ביטחון וצבא: חיוביים ושליילים (למשל היבטים שונים בפיתוח פצצת האטום).

חדשות ביטחון ישראל

מחיר העיתון: ללא מחיר, עורך העיתון - מפקדת חיל המדע -

תע"ש נמכרה לאלביט מערכות

ההנהלה מבטיחה "נמשך לבצר את בטחונה של ישראל באמצעות חזית הטכנולוגיה

הסת"ם כנס עמותת בוגרי 8200

בוגרי היחידה המסווגת התכנסו לחגוג יחדיו את מורשתם ואת תרומתם לתעשיית ההיי-טק הישראלית לדורותיה

עוד יירוט מוצלח של "כיפת ברזל" מבית היוצר של רפא"ל נצפה בשמי הדרום

זוכרים את גל. ערב לזכרו של עוזי גל ממציא תת-המקלע הישראלי המצליח "עוזי" יתקיים בקרוב בגלילות

גם השנה יוענק פרס ביטחון ישראל לצוות מדענים על עבודה חיונית אך חסויה

ועדת חוץ וביטחון אישרה שבכוונתה לשמור על היתרון הטכנולוגי-צבאי באמצעות המשאב האנושי

הצטרפו לעתודה וסייעו לצה"ל לנצח

והיחידה השבועית לילד: מצאו מה משותף לכל הכתבות ומה הן מלמדות על יחסי צבא-ביטחון